

הַלְבוֹת שֶׁבַת סִימָן רַפָּה

הַפְּרָשָׁה (ד) פְּרוּשׁ רַש"י, (ה) חֲשׂוֹב כְּמוֹ תַּרְגוּם. יוֹרֵא שְׁמַיִם יִקְרָא (ו) *תַּרְגוּם וְגַם (א) [ג] פְּרוּשׁ רַש"י: ג (ז) יָמִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְאֵילֶךְ (ח) חֲשׂוֹב עִם הַצְּבוּר: ד "מַצְוָה מִן הַמְּבַחֵר (ט) שִׁישְׁלִים אוֹתָהּ *קָדָם שִׁיאָבֵל (י) בְּשַׁבַּת. וְאִם לֹא הַשְּׁלִים קָדָם אֲכִילָה *וַיִּשְׁלִים אַחַר אֲכִילָה, (י) עַד הַמְּנַחָה, וַיִּנְשׂ אוֹמְרִים

קָדָם יֵד הַמְּנַחָה קָדָם יֵד הַמְּנַחָה קָדָם יֵד הַמְּנַחָה

שְׁעָרֵי הַשּׁוּבָה

רַש"י סֵפֶת מִרְ אֲבִיר מִהַרְחֵו פֶּתַח שֶׁכְּבוֹ תַּרְגוּי זַע"ל יוֹם שֶׁשִּׁי תַּחַף וּמִיָּד אַחַר הַפֶּלֶת שְׁתִּירַת תְּהֵא הִלָּה לְמָוֶם שִׁישׁ סִיחַ וְקָרָא שְׁמוֹת. וְעִישׁ בְּכַח"ב שְׁאִין לְקָרוֹת שְׁמוֹת בְּאִשְׁמֶרֶת יוֹם הַשִּׁשִּׁי, כִּי תַּכְּבוּ גַתְרֵי תַּרְגוּי שְׁאִין לְקָרוֹת תַּרְגוּם כִּלְלָה, כִּם כְּתֹב שְׁחַנְקָר לְקָרוֹת כֹּל פְּסוּק שְׁמוֹת. וְדָלָא כְּמִישׁ לְקָרוֹת כֹּל פְּרָשָׁה קִטְנָה. ע"ש: [ג] פְּרוּשׁ רַש"י. עַן בְּהַ"ט. וְכַסֵּב בְּכַרְרֵי שְׁמִישׁ קְדוּשִׁין כִּי"ב כְּתֹב: אִם אֵינוֹ נִגְדַל לְמִלָּה שְׁנַיִם יִקְרָא פְּרוּשׁ רַש"י וְלֹא תַּרְגוּם. ע"ש, אֲבָל לְפִי מ"ש חֲכָמֵי הָאָמֶת לֹשׁ קִפְרֵיָא בְּתַרְגוּם, וְלָבֵן אִם אִין שְׁהִית לְלַמֵּד לְלַמֵּד שְׁנִיָּקָם לְלַמֵּד תַּרְגוּם, ע"ש:

בְּאוֹר הַלְבָּה

אלו הפתים, מנאן שהפתים צריכין כפרה, וקבעו בשבת שהכל נמצאים בבית הנקנסת, וחסדי ימן אל לבו (בית יוסף, והובא בהגה"א):

* תַּרְגוּם וְגַם פְּרוּשׁ רַש"י. הַנָּה בְּבֵית יוֹסֵף כְּתֹב בְּשֵׁם סַמ"ג שְׁדוֹן לְפָנֵי רַבּוּתוֹ שֶׁהַפְּרוּשׁ מוֹדִיעַ יוֹתֵר מִן הַתַּרְגוּם, וְהוּבָא דְכַרְוֵי גַם כִּינן בְּמַדְרָכֵי וְהַגְהַת מִמוֹנֵי בְּקָרָק יֵג מִהַלְלוֹת תַּפְּלָה. וְכַתֵּב בְּבֵית יוֹסֵף עַל זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מִיָּהוּ, כְּתֹבוּ סַמ"ג וְעַגְוֹת דְּאִין נִרְאָה לְר"י וְכִּי עֲמָרָם וְכִי נִטְרָנָא שְׁכַחְבוּ שֶׁהַתַּרְגוּם זֶכֶה מִפְּנֵי שְׁמֵן בְּסִינֵי, עַד פֶּאן, וְרֵא"שְׁמֹם יֵצֵא אֶת גַּלְם וְיִקְרָא תַּרְגוּם וְגַם פְּרוּשׁ רַש"י, עַד פֶּאן לְשׁוֹן בְּבֵית יוֹסֵף. וְהַנָּה מִמְעַן בְּחוּסְפוֹת וְהַרְא"שׁ יִרְאָה דַּסְבִּירָא לְהוֹ דְּנִקְרָא לְשׁוֹן לְעַז, שְׁאִין פְּרוּשׁ מִסְפִּיק, וְרֵא"שׁ מִתַּרְגוּם, אֲבָל פְּרוּשׁ הַתּוֹרָה שֶׁמִּפְּרָשׁ אֶת הַעֲנָן וְהַמְּלוֹת [וְעַל־פִּי יְסוּדוֹת שֶׁל חַז"ל] וְכִּמוּ פְּרוּשׁ רַש"י, לֹא גִרְעֵא מִתַּרְגוּם, וְכַסֵּב גַּם כִּי לְהַדְרִיא לְהַמְעַן שֶׁם שְׁחַסֵּר שֶׁם אִיזָה תַּבּוּחַ וְקָאֵי בַּק אֶלְשׁוֹן לְעַז לְחַדוֹ, וְהַרְפוּ שֶׁשֶׁם שֶׁמִּפְּרָשׁ אֵי בֵּן בְּהַרְדָּא בְּהַגְהַת מִמוֹנֵי, כִּשְׁהַפְּתִיק דְּבַרֵּי הַסַּמ"ג כְּתֹב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְיֵשׁ מִפְּרָשִׁים דְּהוּא דְּרִין לְעַז, וְלֹא נִרְאָה לְר"י וְכִי, מִשְׁמַע דְּרַק אֲלַעֵז פְּלִיג, וְגַם רַב נִטְרָנָא אֶפְשָׁר דְּמִוּדָה בְּזַה, וְהַפְּרוּשׁ שֶׁמִּפְּרָשׁ אֶת הַעֲנָן יוֹתֵר מִתַּרְגוּם חֲשִׁיב סְפִי מִתַּרְגוּם אִף שְׁמֵן בְּסִינֵי, וְפִלְא, שֶׁהָלָא בְּבֵית יוֹסֵף בְּעַצְמוֹ הֵבִיא הַגְהַת מִמוֹנֵי, וְאִמָּאֵי כְּתֹב בְּבֵית יוֹסֵף בְּשֵׁם הַגְהַת דְּאִין נִרְאָה לְר"י, וְהָלָא כְּר"י לֹא קָאֵי רַק עַל לְשׁוֹן לְעַז? [וְאִזְלֵי דְמָה שֶׁכְּתֹב בְּבֵית יוֹסֵף דְּאִין נִרְאָה לְר"י, הוּא רַק שְׁנָא דְלִשְׁנָא דְהַגְהַת מִמוֹנֵי נִקְטָ, וְכַנְחָוּ רַק עַל רַב עֲמָרָם וְכִי נִטְרָנָא, וְסָבִירָא לֵה לְבֵית יוֹסֵף וְהַקְרֵב עֲמָרָם וְכִי נִטְרָנָא שְׁכַחְבוּ דְהַתַּרְגוּם זֶכֶה מִפְּנֵי שְׁמֵן בְּסִינֵי, אִם כִּינן מוֹמִילָא דְהוּא גְרִיפָא מִקַּל פְּרוּשׁ שְׁכַעוּלָם, אִף שֶׁכַּסְמ"ג לֹא מִשְׁמַע קֶצֶת הַכִּין, הִיאִיצָא מִדְּבָרֵינוּ, דְּאִין לָנוּ פּוֹסֵק מִפְּרָשׁ שֶׁיִּסְבֵּר דְהַתַּרְגוּם חֲשׂוֹב סְפִי מִפְּרוּשׁ רַש"י, וּמִקַּל מְקוֹם נִרְאָה לְרֵינָא לְהַנָּה בְּבֵית יוֹסֵף, דְּאִף שְׁפְרוּשׁ רַש"י מִפְּרָשׁ אֶת הַעֲנָן יוֹתֵר מִתַּרְגוּם, אֲבָל מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ פְּמָה תַּבּוּחַ וְגַם פְּמָה פְּסוּקִים שְׁאִין עֲלִיקָם פְּרוּשׁוֹ שֶׁל רַש"י, וְאִם כִּינן לֹא נִשְׁאֵר לֹא שֶׁם כִּי אִם מִקְרָא לְבַד, וְהַתַּרְגוּם מִפְּרָשׁ כֹּל פְּסוּק וְכֵן תַּבָּה: * קָדָם שִׁיאָבֵל. הַעֲנָן אֲבָרְקָה הֵבִיא דַּעוֹת: דְּמִסְפָּר הַפְּנִיּוֹת מִשְׁמַע דְּלִכְתּוּלָה יִשְׁלִים עֲרֹבֵי שַׁבַּת, וְכִי כִשְׁתֵּיהּ אֲנִים יִשְׁלִים בְּשַׁבַּת, וּבְבֵית יוֹסֵף וְכַיִן מִשְׁמַע דְּלִכְתּוּלָה תַּחֲתִיל בְּעֲרֹבֵי שַׁבַּת וְיִשְׁלִים בְּשַׁבַּת. וְעִין מַה שֶׁכְּתֹבוּ בְּמִשְׁנֵי בְּרִינָה בְּשֵׁם חַדוֹר וְזַעַד וְתַלְמִידוֹ רַבְנֵי יוֹתֵר וְהַרְא"א: * וַיִּשְׁלִים אַחַר אֲכִילָה, וְמַה שְׁעָה רַבִּי שִׁינְיָו הַפְּרָשָׁה קָדָם הַשְּׁעָרָה הוּא רַק מִשׁוֹם

וְה"ה רַאבֹּבן וְשִׁמְעוֹן צְרִיף לְקָרוֹתוֹ נ"פ, עַן ט"ו: (ג) פְּרוּשׁ רַש"י. הֵינּוּ מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהַבִּין, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ בֵּר הַכִּי וְדָאֵי רַאֵי לְקָרוֹת בְּפִי הַתּוֹרָה שִׁישׁ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵוּ כַּגוֹן סִפְר צְאִינָה וְרֵא"שׁ וְכִיִּצֵּא בֹו כְּדִי שִׁבִּין עֵינֵן הַפְּרָשָׁה; וְלִפִּי חֲכָמֵי הַקְּבֵלָה מִשְׁמַע דְּוָקָא תַּרְגוּם, מִי שְׁאִין בְּיָדוֹ תַּרְגוּם יִקְרָא ב"ב סָקָרָא וְאִח"כ כִּשְׁתֵּינָה לֹו תַּרְגוּם יִקְרָא, סְדַח"י: (ד) בְּשַׁבַּת. הֵינּוּ אִם הִנָּה אֲנִם גְּדוֹל בְּעַ"ש, הַפְּנִיּוֹת:

מַלְשָׁה פְּרוּרָה

(ג) וְהוּא דְרִין "רַאבֹּבן וְשִׁמְעוֹן" וְכִיִּצֵּא כְּזֶה צְרִיף לְקָרוֹתוֹ ג' פְּעֻמִּים. (ד) וְיֵשׁ מִתַּחְמִירֵינוּ, דְּב"צְטָרוֹת וְדִיבֹן" שִׁישׁ בֹו תַּרְגוּם יְרוּשְׁלַמִּי¹³, צְרִיף לְקָרוֹת שֶׁם הַתַּרְגוּם: ב (ד) בְּפְרוּשׁ רַש"י. שֶׁהוּא מִפְּרָשׁ אֶת הַמְּקָרָא כְּמוֹ שֶׁמִּפְּרָשׁ הַתַּרְגוּם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, (ס) אֲבָל אִם קָרָאָה בְּשַׁעַר לְעַז, שֶׁהוּא מִפְּרָשׁ רַק אֶת הַמְּלוֹת לְחַדוֹ, לֹא יֵצֵא דְרִי חוּצָתוֹ בְּמִקוֹם תַּרְגוּם, לְפִי שֶׁהַתַּרְגוּם מִפְּרָשׁ פְּמָה דְּכָרִים שְׁאִין לְהַבִּין מִחוּץ הַמְּקָרָא: (ה) חֲשׂוֹב כְּמוֹ תַּרְגוּם. וְצַלְפָּן יִצְאָ בְּמָה שֶׁקוֹרָא שְׁנֵי פְעֻמִּים מִקְרָא וְאֶחָד פְּרוּשׁ רַש"י¹⁴, (ו) וְאוֹתָן פְּסוּקִים שְׁאִין עֲלִיקָם פְּרוּשׁ רַש"י יִקְרָא אוֹתָן שֶׁלֹּשׁ פְעֻמִּים. (ז) מִי שֶׁאֵינוֹ בֵּר הַכִּי שִׁבִּין אֶת פְּרוּשׁ רַש"י, רַאֵי לְקָרוֹת בְּפְרוּשׁ הַתּוֹרָה שִׁישׁ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵוּ בְּנִמְנֵנוּ¹⁵, כַּגוֹן סִפְר צְאִינָה וְרֵא"שׁ וְכִיִּצֵּא בֹו, הַמְּבַחֵרִים אֶת הַפְּרָשָׁה עַל־פִּי פְּרוּשׁ רַש"י וְשֶׁאֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל הַכְּנִיּוּיִם עַל יְסוּד הַמְּלִמּוֹד: (י) תַּרְגוּם וְגַם פְּרוּשׁ רַש"י. כִּי הַתַּרְגוּם יֵשׁ לֹו מַעְלָה, שְׁנַתֵּן בְּסִינֵי (ס) וְגַם הוּא מִפְּרָשׁ כֹּל מְלָה וּמִקְלָה¹⁶, וּפְרוּשׁ רַש"י יֵשׁ לֹו מַעְלָה, שֶׁהוּא מִפְּרָשׁ אֶת הַעֲנָן עַל־פִּי מִדְּרָשִׁי חַז"ל יוֹתֵר מִהַתַּרְגוּם. וְכַאֲמַת בֵּן רַאֵי לְהַגֵּה לְקַל אֲדָם, שֶׁיִּלְמַד כָּל שְׁבוּעַת הַסְּדָרָה עִם פְּרוּשׁ רַש"י לְבַד הַתַּרְגוּם¹⁷, כִּי יֵשׁ פְּמָה פְּרָשִׁיּוֹת בְּהוֹרָה וּבְפִרְשׁ בְּחֵלֶק וְיִקְרָא שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּינָם כָּל עַל־יְדֵי תַּרְגוּם לְחַדוֹ. (ט) מִי שְׁאִין בְּיָדוֹ תַּרְגוּם רַק הַתַּרְגוּם לְבַד לֹשׁ לֹו, יִקְרָא שְׁנֵי פְעֻמִּים מִקְרָא, וְאִחְרָפֶף כִּשְׁתֵּינָה לֹו תַּרְגוּם יִאֲמַר¹⁸. לֹא יִקְרָא פְּסוּק הַמְּקָרָא קָדָם הַמְּקָרָא אֲלָא יִקְרָא אַחְרָפֶף¹⁹. לֹא יִקְרָא הַתַּרְגוּם תַּחֲתֵי וְאִחְרָפֶף מִקְרָא, (י) אֲלָא יִקְרָא לְכַתְּחֵלָה שְׁנִים מִקְרָא מִקְרָם וְאִחְרָפֶף תַּרְגוּם. אִם אֶפְשָׁר לֹו שְׁלֵא יִפְסִיק בְּשְׁנִים מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם עַל שׁוֹם דְּכָר, הוּא (י"א) ט"ב וְיָפַח מֵאֲדָם²⁰, וְכֵן רַאֵי מִהַמְּדַרְשִׁים עִישׁוֹן בֵּן, וְכֵן רַאֵי לְבַעַל־נֶפֶשׁ לְעִשׁוֹת [שְׁכַנְה"ג בְּשֵׁם סְדֵר הַיּוֹם וְכִי"כ שִׁא"ג]: ג (ז) מִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְאֵילֶךְ. פִּינן (צ) שְׁמַתְחִילִין בְּמִנְחָתָא דְשַׁבַּתָא לְקָרוֹת פְּרָשַׁת שְׁבוּעַת

הַבָּא, וְחֲשִׁיב שׁוֹב הַקּוֹרָא בְּקוֹרָא עִם הַצְּבוּר²², וְאִם כִּינן מַה שֶׁכְּתֹב הַמְּבַחֵר 'מִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְאֵילֶךְ' לֹא דוֹקָא הוּא: (ח) חֲשׂוֹב עִם הַצְּבוּר. כְּמָה אַחְרֹוֹיִם כְּתֹבוּ (י) דְּמֵן הַמְּבַחֵר הוּא לְקָרוֹתָהּ בְּעֲרֹבֵי שַׁבַּת, וְעֵינן בְּשְׁעָרֵי־תְּשׁוּבָה. וּבְסִפְר מִשְׁהִיְהוּדָה כְּתֹב דָּאָם הוּא קוֹרָא מִתְּחֵלַת הַשְּׁבוּעַת וְהַלָּה²³ הוּא גַם כִּינן כְּלָל מַצְוָה מִן הַמְּבַחֵר, וְכִמוּ שֶׁכְּתֹב בְּבֵית יוֹסֵף, דְּמוּכַח בֵּן מִדְּבַרֵי הַמְּבַחֵר, וְכֵן בְּסִפְר מַעֲשֵׂה־רַב כְּתֹב בְּהַגְהַת הַגְּר"א שְׁתֵּיהּ נִוּהַג תַּחַף אַחַר הַתַּפְּלָה כְּכֹל יוֹם לְקָרָא מִקְצַת הַמְּסֻדָּה²⁴ שְׁנִים מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם וּמִסִּים בְּעֲרֹבֵי שַׁבַּת: ד (ט) שִׁישְׁלִים אוֹתָהּ וְכִי. וְכַדְרֵיתָא בְּמִדְרָשׁ, שְׁעָנָה רַבִּי אֶת בְּנֵי: אֵל תֹּאכְלוּ לֶחֶם בְּשַׁבַּת עַד שֶׁתַּגְּמְרוּ אֶת כֹּל הַפְּרָשָׁה²⁵; וּמִקַּל מְקוֹם פְּשוּט (י) דְּאִין לְעַכַּב מִחֲמַת זֶה הַאֲכִילָה עַד אַחַר חֲצוֹת, וְכַדְרֵיתָא בְּסִימָן רַפָּה, דְּזַהוּ רַק מַצְוָה בְּעַלְמָא. וְלִכְתּוּלָה מִהַנְּכוּן אִם לֹא קָרָא שְׁנִים מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם בְּעֲרֹבֵי שַׁבַּת, לְהַשְׁכִּים בְּשַׁבַּת בְּבִקְרָא וְלְקָרָא שְׁנִים מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם קָדָם הַלִּיכְתוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת [בֵּן אֵיתָא בְּאוֹר וְרֵיב רֵישׁ הַלְבוֹת שַׁבַּת וְכֵן מוּכַח בְּתַלְמִידֵי רַבְנֵי יוֹתֵר רֵישׁ בְּרַכּוֹת, עַן שֵׁם]: (י) עַד הַמְּנַחָה. דְּמִמְנַחָה וְלַמַּעְלָה²⁶ מִתְחִילִין הַצְּבוּר²⁷ לְקָרוֹת פְּרָשַׁת שְׁבוּעַת הַבָּא²⁸:

שְׁעָרֵי הַצְּבוּר

(א) מִגְּדוּלְהֵינָם בְּשֵׁם הַשּׁוֹר: (ב) עֵינן בְּטוֹר: (ג) טוֹר: (ד) נְכֶסֶת הַגְּדוּלָה בְּשֵׁם ר"מ מִיָּד: (ז) ט"ו: (ח) דָּאֵי לֹאֵו הַכִּי וְדָאֵי פְרוּשׁ רַש"י צְדִיק, כְּמוּ שֶׁבְּאַתְרֵי בְּבִיאַר הַלְכָה: (ט) מִגְּדוּלְהֵינָם בְּשֵׁם סְדֵר־הַיּוֹם: (י) דְּבַר־חַמּוּדוֹת עַל הַר"ש, עֵינן שֵׁם שַׁבַּת דְּבַר־עֲבֹד יוֹצֵא אִף מִקְרָא תַּרְגוּם בְּאִמְצַע²⁹, כְּדִמּוּכַח בְּלְבוּשׁ בְּקָרָא: (י"א) נִרְאָה לִי דְזֶה הוּא אִף בֵּין פְּרָשָׁה לְפְרָשָׁה, אֲבָל בְּאִמְצַע עֲנָנָא מִן דְּרִין אֲסוּר לְהַפְסִיק, וְכִמוּ שֶׁאָבְרוּ חַז"ל: הַפּוֹסֵק מִדְּבַר־חַוְרָה עוֹסֵק דְּבַר־יְשׁוּעָה, מִאֲכִילִין אוֹתוֹ וְחַוְרָתֵי תַּמְרִים. וְאֶפְשָׁר שְׁלוֹה כֹּהֵן הַבָּאָר הַיֵּשֵׁב בְּשַׁבַּת: וְאֲסוּר גְּדוֹל לְהַפְסִיק בְּקָרִיָּא שְׁמוֹת כְּדַבְּרוּ: (י"ב) תּוֹסְפוֹת וְתַרְא"ש וּמְדַרְשֵׁי וְתַגְהַת מִמוֹנֵי וְחַדוֹ וְרֵיב, וְכַוּוֹא לְרַעְתָּם יוֹצֵא מִן הַמְּנַחָה וְלַמַּעְלָה, וְכֵן הוּא בְּקָרָא בְּחוּסְפוֹת וְכֵן כְּסַב בְּדְרָכֵי־מִשְׁנָה, וְזַעַת קְלָבוּ שְׁהוּבָא בְּדְרָכֵי־מִשְׁנָה וְחִידוּתָהּ הוּא, וְעֵינן פְּרִימִיָּדִים: (י"ג) וְמַה שֶׁכְּתֹב הַמְּבַחֵר בְּסִעֵף ד דְּמֵן הַמְּבַחֵר הוּא שִׁישְׁלִים וְכִי, הֵינּוּ לְמַעֲשֵׂי אַחְרָפֶף: (י"ד) אוֹ שִׁישׁ לֹו אוֹרְחִים בְּבִיתוֹ שֶׁאֲבָים לְאָכַל:

הלכות שפת סימן רפה

ביאורים ומוספים

הנשאל באמצע הקריאה שאלה בהלכה, הורה הגר"ש אויערבך (הליכות שלמה תפלה, פ"ב הע' 105) שעליו להשיב לשואל, שהרי יש בכך גם משום מצות חסד מן התורה. הוסיף, שמותר גם להפסיק לכל מה שמפסיקים מתלמוד תורה, כגון למצוה עוברת. ואם באמצע הקריאה מרגיש צמאון, כתב בשו"ת לב חיים (ח"ג סי' כג) שכדי שהצמאון לא יפריע לו בקריאת שמות מותר להפסיק ולשתות ולברך על השתיה בתחילה וסוף.

[שעה"צ ס"ק י]

דבדיצבד יוצא אף בקורא תרגום באמצע⁽²¹⁾.

21 והחז"א (חוט שני ח"ד פ"ז ס"ק ב אות ב) העריך לקרוא באופן זה: פעם אחת קרא מקרא, ואחר כך תרגום, ולאחר מכן פעם שניה מקרא. ובטעם הדבר ביאר הגר"ש קרליץ (שם) כיון שהתרגום מועיל להבנת המקרא, ולכל הפחות הפעם השניה של המקרא תהיה על ידי הבנת התרגום, והמקור חיים (בקצור הלכות ס"א) כתב, שמן המובחר לעשות כך.

ואם קרא את התרגום לפני שקרא אפילו פעם אחת מקרא, הסתפק הקצות השלחן (סי' עב בדה"ש סי"א א) אם בדיעבד יצא ידי חובה. והגר"ח קניבסקי הורה (ספר דרך שיחה ח"א עמ' ב) שכדאי לחזור ולקרא את התרגום.

[משנ"ב ס"ק ז]

נחשב שיהי הקורא קורא עם הצבור⁽²²⁾.

22 ואף אם הגיע זמן מנחה, ודאי עדיין לא התפלל מנחה, כתב הגר"ח קניבסקי (הליכות חיים עמ' צד) שלכאורה לא יוכל להתחיל שמות של השבוע הבא עד שהוא עצמו יתפלל מנחה.

ופרשת בראשית, דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ז ס"א) שיכול להתחיל לקרותה בשמחת תורה משעה שהתחילו הציבור לקרוא פרשת בראשית.

[משנ"ב ס"ק ח]

מתחילת השבוע נהג⁽²³⁾ וכו', בכל יום לקרא מקצת מהסדר⁽²⁴⁾.
23 ולקרא שמות כתשעה כאב, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תקנר ס"ק יא) שאסור גם למי שרגיל לקרוא שמות במשך ימות השבוע.

24 וכן החז"א (ארחות רבינו ח"א עמ' קכב, הכור לדוד [פתקיל] ח"ב עמ' שכא) נהג לומר כל יום קצת מהפרשה, אלא שהיה משאיר פרשה אחת לקוראה בשבת לאחר התפילה בבוקר. ונהג כן, כיון שבאופן זה נחשב שמשלים פרשותיו עם הציבור, והינין לאחר שהציבור סיים לקרוא בתורה.

והנהוג לקרוא ביום ראשון עד ישי' וכן הלאה, אף שאינו מפסיק בפרשה פתוחה או סתומה, דעת הגר"ח קניבסקי (ספר דרך שיחה ח"א עמ' ב) שרשאי לעשות כן כדי שלא יתבלבל היכן הוא אוחז.

[משנ"ב ס"ק ט]

אל תאכלו לחם בשבת עד שתגמרו את כל הפקודה⁽²⁵⁾.

25 ואכילת ארעי, כתב הקצות השלחן (סי' עב בדה"ש סי"א ו) שיכול לאכול קודם שיקרא שמות.

[משנ"ב ס"ק י]

דמי מנחה ולמנחה⁽²⁶⁾ מתחילין הצבור⁽²⁷⁾ לקרות פקודת שבוע הבא⁽²⁸⁾.
26 וכל זמן שהוא עצמו לא התפלל מנחה, כתב הגר"ח קניבסקי (הליכות חיים עמ' צה) שיכול להשלים את הפרשה, והקצות השלחן (סי' עב בדה"ש סי"א ז) כתב, שמימי' אם כבר התפללו מנחה בבתי הכנסת שבעיר, אף שהוא עדיין לא התפלל, שוב לא יוכל להשלים לדעה זו, משום שכבר אינו נחשב שמשלים פרשותיו עם הציבור, הסתפק שם לגבי מי שרגיל להתפלל בבית כנסת מוסים וכבר התפללו שם, ודעתו להתפלל בבית כנסת אחר, האם עדיין יוכל להשלים.

המשך במילואים עמוד 22

[משנ"ב ס"ק ג]

דב"צטורות ודיבין" שיש בו תרגום קרוש למיני⁽¹⁾.

13 וביארו המהר"י"ן חיות (שם) והמקור חיים (סי"א), שלדעה זו (הטור) התרגום שכתוב על פסוק זה באונקלוס הוא מתרגום ירושלמי.

[משנ"ב ס"ק ה]

ואתה פרוש נש"י⁽¹⁴⁾ וכו', שיש בלשון אשכנז בןמנחם⁽¹⁵⁾.

14 ובאופן שלומד פירוש רש"י במקום התרגום, דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ז ס"ק ב אות ג) שצריך שיוציא בשפתיו את פירש"י, אבל אם גם אמר את התרגום, די בכך שיעיין בפירש"י גם מבלי להוציא בשפתו.
15 ומטעם זה הורה הגר"מ פיינשטיין (הגר"ד פיינשטיין בשם אביו בספר יגל יעקב עמ' רח), שמועיל לקרוא פירוש רש"י באנגלית בתור 'תרגום', משום שלא גרע דבר זה מקריאת פירוש התורה בלשון אשכנז.

[משנ"ב ס"ק ו]

וגם הוא מפרש כל מלה ומלה⁽¹⁶⁾ וכו', פרוש נש"י לכה תתרגום⁽¹⁷⁾ וכו', קשי'המן לו תרגום יאמר⁽¹⁸⁾.

16 וגם אם אינו מבין כל כך את התרגום, הורה הגר"ח קניבסקי (ספר דרך שיחה ח"א עמ' ב) שעדיף לומר את התרגום ולא פירוש רש"י, וראה בהע' הבאה.

17 ובחשיבות לימוד פירוש רש"י, הוסיף החפץ חיים (אגרות ומאמרים אגרות יח) שלא יאמר האדם שמעביר את הפרשה שמרת ובוה יוצא ידי חובה, כי בזמן הגמרא היה התרגום לימוד גדול ונכבד שעל ידו הבינו ההמון את התורה, מה שאין כן אצלנו אין יוצאים ידי חובה בתרגום, לפי שאין המוני בני ישראל מבינים אותו, וצריך לביאור נכבד שיפרש היטב את התורה, וביאור רש"י הוא כזה, והוא אצלנו מדינא במקום התרגום. והוסיף בזה החפץ חיים (ליקוטי אמרים פ"ה), שמה שנהגו לקרוא שמות, משום שעל ידי זה יתבונן במקרא ויתן את לבו להבין, ואז נחשב לו כלימוד מקרא. שהרי אם אינו מבין, לא נחשב לו כלימוד כלל.
18 ואם יודע שגם אחר כך לא יזדמן לו תרגום, כתב הפמ"ג (א"א ס"ק ד) שיקרא את הפרשה ג' פעמים, כדינו של פסוק שאין בו תרגום, וכדלעיל (ס"ק ט).

[משנ"ב שם]

אלא קרא בסדר⁽¹⁹⁾ וכו', הוא ט"ב ויפה מאד⁽²⁰⁾.

19 ולכן אם טעה ודילג פסוק וקרא כבר פסוקים נוספים, כתב הכף החיים (ס"ק טו) שצריך לחזור לפסוק שדילג ולהמשיך משם כסדר, ובדיעבד אם השלים רק את אותו הפסוק, כתב הקצות השלחן (סי' עב בדה"ש סי"א ז) שיצא ידי חובה.

ואם מסופק עד היכן קרא, דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ז ס"א) שיתחיל ממקום שיועד שודאי קרא.

ואם דילג שבוע אחד מלקרא שמות, שהתבאר כשרע להלן (סי' ד) שיכול להשלים עד שמיני עצרת, ועומד עכשיו לקרוא שתי פרשות, כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' ריג) שיקרא תחילה את הפרשה שומנה בשבוע זה, ואחר כך את הפרשה שצריך להשלים, וכן הורה הגר"ש קרליץ (חוט שני שם). והמהרש"ם (שם) הביא שיש חולקים וסוברים שיקרא תחילה את הפרשה שצריך להשלים ואחר כך יקרא את הפרשה של שבוע זה, משום שיש לקרוא בסדר הפרשיות, וכמו שכתב האור ורע (הובא לעיל סי' קלה ס"ק ח), שאם ביטלו שבת אחת את קריאת הפרשה בציבור, כשמשלימים את הפרשה בשבת שלאחריה יש לקרוא תחילה את הפרשה של שבת שעברה.

20 ומי שנהוג לקרוא כל יום חלק מהפרשה, וכמו שכתב להלן (סי' ח), כתב הגר"ח קניבסקי (דולה ומשקה עמ' קנד) שודאי מותר להפסיק לאחר שסיים מה שדעתו לקרוא באותו יום, ורק אם מנהגו לקרוא את כל הפרשה ברציפות לא יפסיק באמצע.

הַלְכוּת שַׁבַּת סִימָן רַפָּה רַפּוֹ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק יב]

ומה שכתב המשני"ב לעיל (סי' א ס"ק יז), שבשבת ויום טוב במקום לומר פרשת קרבנות מוסף של אותו יום יעסוק בפרשה דינוא, ביאר הגר"ח קניבסקי (ש"ת דעת נטה תשובה עא) שאין הכוונה לפרשה שיקראו ביו"ט, שהרי אין צריך לקרואה, אלא הכוונה להלכות יו"ט.

(35) אמנם לקמן (סי' תרסט ס"ק ד) כתב, שכתבו הפוסקים שכליל שמחת תורה יקרא את הפרשה שמו"ת, שעכשיו הוא זמנה.

וביום שמחת תורה עצמו, אף שכבר התחילו לקרוא פרשת בראשית, דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני ח"ד פפ"ז ס"א) שיכול לקרוא פרשת יחאת הברכה; כל היום, משום שקראת פרשת בראשית היא רק אופן של סיום התורה, וכן דעת הגר"ח קניבסקי (הליכות חיים עמ' צג), ומימי הוסיף הגר"ח קרליץ (שם), שכיון שכבר התחילו לקרוא פרשת בראשית, יכול להתחיל שמירת של פרשת בראשית, וכמו שהתבאר לעיל (ס"ק ז).

מאידך, הכף החיים (ס"ק כו וכט) כתב, שאחרי שכבר התחילו לקרוא פרשת בראשית, שוב אינו יכול להשלים את פרשת יחאת הברכה.

[משנ"ב ס"ק יט]

שְׁמַח וְקִרְאוּהוּ לְמַתָּר לְמַפְסִיר, וְיִהְיֶה בְּקֵי וְנִגְלִיל בְּהַ66.

(36) ומשמע שבמקום שהבעל קרא הוא הקורא את ההפטרה מנביא שבקלף, אין הציבור צריכים לקרוא לעצמם את ההפטרה (ששי"כ פמ"ב הע' רלג), וגם החזו"א (ארחות רבינו ח"ג עמ' רלד) לא קרא את ההפטרה לעצמו, ויתכן שמטעם זה לא קרא.

ולפי טעם זה, מי שלא קרא את ההפטרה לעצמו עד אחרי התפילה, כתב הקצות השלחן (סי' עב בדה"ש ס"ק יב) ששוב אין צריך לקרוא את ההפטרה לעצמו.

[ביה"ל ד"ה בשעת]

בְּסִימָן קָמוּ בְּמַגְדָּא בְּרַחֵם סַעֲיָ קָטָן הַ בְּמַה שְׁכָתָב בְּשֵׁם הַתְּרוּמַת־הַדָּשָׁן³⁷.

(37) שכתב שלדעת הסוברים שמותר לקרוא שמו"ת גם בשעת קריאת התורה, מותר לקרוא גם כשאין עשרה מקשיבים מבלעדי, כיון שגם הוא עסוק באותו ענין.

סִימָן רַפּוֹ

דִּינֵי תַּפְּלַת מוֹסֵף בְּשַׁבַּת

[משנ"ב ס"ק א]

כְּמוֹ קָרְבָן מוֹסֵף, שְׁזָמְנוּ לְכַתְּמָה אַחַר הַתְּמִיד¹.

(1) הורגים להתפלל מוסף מיד לאחר תפילת שחרית קודם קריאת התורה, כתב בשו"ת לבושי מרכי (מהדר"ת או"ח סי' צח) שאין לעשות כן, אלא שמי"מ בשעת הצורך אפשר לסמוך על מה שכתב בשו"ת תשובה מאהבה (ח"ב סי' רמג בהנה"ה לאו"ח סי' רפח) שיש ללמד וזאת על הנהגים להקל בזה בשעת הצורך. והוסיף, שלא יעשו כן באופן קבוע.

ובספר עמק ברכה (קריאת התורה אות ד) כתב, שכשמחת תורה במקומות שעושים קידוש לפני ההקפות ושוחטים הרבה ומשחכרים עד שקרוב הדבר שלא יוכלו לכון כלל אחר כך בתפילת מוסף יש ללמד זכות על הנהגים כן, וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרסט ס"ק ז).

[ביה"ל ד"ה מין]

אִם הַתַּפְּלָל שְׁחִיטָה בְּצַבֵּיר, בְּרָאֵי אֵין נִכֵּן שֶׁהוּא יִתְחַלַּק מִקֵּם².

(2) אבל כדי להתפלל מוסף במנין שיש בו ציבור גדול ויקיים בזה תפילה יצורב עם, כתב לעיל (סי' צ ס"ק כח) שאם רוב הציבור מאחרים להתפלל שחרית, ולכן התפלל שחרית במנין מצומצם, אם יש באפשרותו ילך להתפלל מוסף בבית הכנסת עם ציבור שיש בו ירוב עם, ואף שעל ידי זה לא יתפלל מוסף סמוך לתפילת שחרית, והוסיף, שדוקא אם בית הכנסת הוא המקום המיוחד לתפילתו.

הֵינּוּ פְּאָרְצֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עוֹשִׂין שְׁמִינֵי עֲצָרַת נֶק יוֹם אֶחָד²⁹.

(29) וכן חוץ לארץ הנמצא בארץ ישראל ביום טוב שני של גלויות שחל בשבת, שבארץ ישראל קוראים פרשת השבוע ובחוץ לארץ קוראים קריאה של יום טוב, כתב בשו"ת בצל החכמה (ח"א סי' ט) שאם דעתו לחזור אחרי שבת לחוץ לארץ, לא יקרא שמירת כבני ארץ ישראל, אלא רק כשיצא מארץ ישראל יקרא את הפרשה שיקרא בחוץ בשבת הבאה.

ואם דעתו להשאר בארץ ישראל גם בשבת הבאה, יקרא כבני ארץ ישראל גם פרשה זו, וכן בשבת שלאחר מכן יקרא עמהם את הפרשה, וכשחזר לחוץ לארץ לאחר השבת השנייה, ושם יקרא פרשת שבוע שהוא כבר קרא בארץ ישראל, אינו צריך לחזור ולקרא שמירת שכבר קרא בארץ ישראל.

ואם בא לארץ ישראל אחרי יום טוב, ובארץ ישראל כבר קראו פרשה שבחוץ לארץ עדיין לא קראו, כתב הקצות השלחן (סי' עב בדה"ש ס"ק א) שבשבת שלאחר מכן יקרא בארץ ישראל שמו"ת של שתי פרשות, מאידך, בשו"ת בצל החכמה (שם) כתב, שאת הפרשה הראשונה עדיף שיקרא כשנמצא עדיין בחוץ לארץ, משום ששם הוא זמנה.

ובן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ ודעתו לחזור לארץ ישראל, וכל יו"ט שני של גלויות בשבת, שבארץ ישראל קוראים בפרשת השבוע, כתב החיד"א (מראית העין בליקוטים שבסוף הספר סי' כ אות ד, והובא גם בשו"ת בצל החכמה (שם סי' י, וח"ו סי' נח אות א) שלא יקרא שמו"ת כבני ארץ ישראל שקוראים פרשת השבוע, משום שעדיף שישלים פרשותיו עם הציבור שעמו הוא נמצא, אמנם אם דעתו לחזור לארץ ישראל לפני השבת הבאה, ישלים פרשה זו לפני שחזור לארץ ישראל.

[שעה"צ ס"ק טו]

פְּרִי־מַגְדִּים, דְּלֹא תְּהוֹסֶפֶת־שַׁבָּה³⁰.

(30) שכתב (בס"ק ו), שדוקא בשמיני עצרת עצמו יכול לקרוא ולא קודם לכן.

[משנ"ב ס"ק יח]

מִפִּי הַשְּׁלִיחַ־צַבּוּר³¹ וכו', עַם הַשְּׁלִיחַ־צַבּוּר אֵין לְהַמְתִּיר בְּנֶה³².

(31) והקורא שמו"ת בחזרת השי"ץ, כתב הגר"ח קניבסקי (ארחות ישר עמ' קח) שיתכן שאפילו בדיעבד לא יצא ידי חובתו, שהרי זו ימצוה הבאה בעבירה.

(32) וכן נהג הגר"ח קניבסקי (ארחות רבינו ח"א עמ' קכג) לקרוא את הפעם השנייה של השמו"ת יחד עם השי"ץ, ובין גברא לגברא קרא את התרגום, והחזו"א (דינים והנהגות פ"ה אות יג) נהג לשתוק בעת הקריאה ולהקשיב מתוך חומש.

ולענין קריאת המגילה, כתב לקמן (סי' תרצ ס"ק יג) שלא יקרא את המגילה יחד עם השי"ץ, שיש חשש שהשומע יתן את לבו לזה שקורא מתוך מגילה פטולה או מחומש ולא לשי"ץ, ולטעם זה אם קורא רק לאדם אחד, מותר, והוסיף שם, שיש מחמירים שבכל אופן אסור, כיון שיש חשש שיתן את דעתו על מה שקרא בעצמו, ולא על מה שאומר השי"ץ.

[משנ"ב ס"ק טז]

דְּבִנְדָאֵי קָרָא עִם הַתִּינוּקוֹת שְׁנֵי פְּעָמִים³³.

(33) ולדעת הסוברים שיש לקרוא כל פסוק פעמים ומיד לאחר מכן את התרגום, כתב הכף החיים (ס"ק לב) שצריך מלמד התינוקות לחזור ולקרא שמו"ת, ועוד שכיון שיש לקרוא שמו"ת בלי הפסק וכולעיל (ס"ק ו), עליו לחזור ולקרא שמו"ת.

[משנ"ב ס"ק יח]

מִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ³⁴ וכו', וְאִם קָרָא בְּיוֹם שְׁמִינֵי עֲצָרַת לֹא הִפְסִיד³⁵.

(34) וכן לענין קריאת ד' פרשות שנים מקרא ואחד תרגום כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' מ) שמטעם זה שכבר קרא אותם בשבת כסדרם, פשוט שאין צריך לקרותם שוב. וכן הורה הגר"ח קרליץ (נד בפורים פ"ב סי' ט).

הלכות שַׁבַּת סִימָן רפד רפה

המשך מעמוד קודם

[משנ"ב ס"ק ג]

רוֹצֵה לִזְמַר, אֶף-עַל-פִּי שְׁאֵין בוּ תְּרַגְמוֹם¹².

12) ולכאורה צריך ביאור, שהרי בכל החומשים יש תרגום אונקלוס על הפסוק "עטרות היבוק" (במדבר ל"ג), והמהדיר חיות (ברכות ח, ב) המסורת השיס (שם) כתבו, שיש להגיה שהכונה לחיבוק ועטרות שבסוף הפרק (שם לד), שבזה לא הוסיף התרגום כלום, וראה בהע' הבאה.

שכשאומר שמרת יאמר בנינוותיו, ובמשנים להלן (ס"ק ז) כתב שאינו מעבב לקוראה בטעמי המקרא.

11) והטעם שעדיף לקרוא בספר תורה, כתב בשו"ת הרדב"ז (ח"ג סי' תקטז [אשר ממנו מקור דין זה כמצויין בשערי צדק ס"ק ב]), שהוא מכיון שיש לספר תורה קדושה מרובה [וראה ט"ז ס"ק ב ומשב"ז שם]. הוסיף, שמכיון שמצות כתיבת ס"ת היא כדי שיקראו בה, עדיף לקרוא בס"ת שבתוך ביתו.

הלכות שַׁבַּת סִימָן רפה

המשך מעמוד 126

שאי אפשר להתחיל לקרוא שמורה משבת שלפני יום טוב, כיון שבשבת שלאחר מכן לא יקראו פרשה זו אלא את הקריאה של שבת חול המועד, ומ"מ בדיעבד אם התחיל לקרוא משבת שלפני כן, אין צורך לחזור ולקרואה. מאידך, בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' עח) כתב, שאפשר להתחיל לקרוא שמורה כבר משבת שלפני יום טוב, שהרי בה מתחילים לקרוא פרשה זו במנחה. וכן הורה הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ד פפ"ז ס"א).

27) ואם לא קרא שמורה בשבת קודם מנחה, כתב הקצות השלחן (שם) שיקרא אחרי מנחה, ולא יסמוך לקרוא אחרי שבת כדעת הסוברים שאפשר לקרוא עד יום רביעי כמבואר בשו"ע, משום שאין זה אלא בדיעבד, וכן משמע להלן (ס"ק יב) שכתב שלכתחילה לכולי עלמא יש לקרוא שמורה בשבת.

28) ובשבת חול המועד, שאין קוראים בו מסדר הפרשיות אלא קריאה של שבת חול המועד, דעת הגרי"ש אלישיב (הערות למסכת ברכות ח)

הלכות שַׁבַּת סִימָן רפו

המשך מעמוד 128

[משנ"ב ס"ק ט]

קָדֵם מוֹסֵף אֶף פְּלִי קְדוּשָׁה, אֲבָל בְּלֹא קֶבֶץ אֵין לְקַלְקֵל¹⁵.

15) אולם אם אין לו כלל במה לקרש אף לאחר שהתפלל מוסף, כתב השו"ע לקמן (סי' רפט ס"ב) שמותר לכל אדם לאכול בלי קידוש, וכיאר המשנים שם (ס"ק ז) שהוא כדי שלא לבטל מצות עונג שבת.

[משנ"ב ס"ק י]

שְׁהִיא תְּדִיר¹⁶.

16) ואם לא התפלל תפילת שחרית ומוסף הניע זמן תפילת מנחה, כתב לעיל (סי' קח ס"ק טז) שיתפלל תפילת מנחה ואחר כך מוסף ולאחר מכן שחרית. ומה שמקדים תפילת מוסף לתפילת שחרית, ביאר הא"ר (שם ס"ק ו) שתפילת מוסף עדיין לא עבר זמנה, מה שאין כן תפילת שחרית שכבר עבר זמנה ומתפלל אותה רק בתורת תשלומין.

[משנ"ב ס"ק יב]

לא מְקַרְי עֲנֻדָה גְּדוּלָה¹⁷ וכו', עֲנֻדָת נְשׂוּאִין¹⁸ או בְּרִית מִלְהָ¹⁹. 17) וסעודת יום טוב, כתב לעיל (סי' רלב ס"ק כד) שגם היא לא נקראת סעודה גדולה. וכשעה"צ שם (ס"ק כא) הביא, שהחיי אדם כתב שנקראת סעודה גדולה, וכתב על זה השעה"צ שדבריו צ"ע, שהרי מכבא"ר בבית יוסף (שם) שסעודת יר"ט לא נקראת סעודה גדולה.

18) ואין הכוונה לסעודת הנשואין עצמה, שהרי אין נושאין נשים בשבת, אלא ביאר הפתח הדביר (סי' רלב אות י) שהכוונה לסעודת שבע ברכות.

19) וכן סעודת פדיון הבן, כתב לעיל (סי' רלב ס"ק כד) שאם ישנם הרבה אנשים ולכך נמשך זמן הסעודה, נקראת סעודה גדולה.

ובשו"ת שלמת חיים (סי' רנה) כתב, שהרוצה להחמיר כדעת הגר"א בודאי נכון לחזור ולקדש קודם הסעודה.

[משנ"ב ס"ק ח]

דָּקֵל זֶה הוּא בְּקָלֵל אֲכִילַת עֲרָא¹³.

13) ואם יעמיד שומר שיחכיר לו להתפלל מוסף אחר שאכל, כתב בשו"ת שלמת חיים (סי' רנה) שמדברי הגר"א כאן נראה שלא מועילה עצה זו.

[שעה"צ ס"ק ז]

וְעַן בְּסִימָן תּוֹלַט לְגַבִּי סֶפֶה מֶה שֶׁשֶׁתְּכַנּוּ שֵׁם בְּנֵה, זֶהוּא מִדִּין קֶסֶא¹⁴.

14) שכתב שם (בס"ק טו) לענין דיוב אכילה בסוכה, שהאוכל תבשיל העשוי מה' מיני דגן, לדעת השו"ע צריך דוקא שיקבע סעודתו על זה, ולדעת המג"א דינו כפת, שיותר מכביצה חייב בסוכה, ולענין פת הכאה בכיסטין כתב (שם), שאם אוכל יותר מכביצה חייב בסוכה.

ולענין אכילה קודם תפילת מנחה, כתב במשנים לעיל (סי' רלב ס"ק לד) שמותר לאכול מתבשיל העשוי מחמושת מיני דגן אפילו בכמות מרובה כל עוד שלא קבע עליו סעודה, וכמו אכילת פירות.

ומה שנהגים לחזק ולעשות קידוש בבית הכנסת בשמחת תורה וכדו' קודם תפילת מוסף, ולאכול פת הבאה בכיסטין אפילו יותר משיעור כביצה, ביאר הגרש"ו אויערבך (שש"כ פני"ב הע' נב) שאין לחשוש שזא ישבח להתפלל, כיון שברבים יזכרו אחר לשני [וכמו שכתב המשנים לקמן בהקדמתו לסי' תרטט]. והוסיף הגרש"ו אויערבך (כח"כ שם), שאף יחידים ההולכים לכיתם בשמחת תורה ומקדשים ואוכלים פת הבאה בכיסטין יותר מכביצה, סומכים על זה שכשיש זמן קבוע לתפילה מותר, וכמו שכתב בשעה"צ לעיל (סי' רלה ס"ק יט).

